

Врз основа на член 13 став 3 од Законот за земјоделство и рурален развој (“Службен весник на Република Македонија“ бр.49/10), министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесе

ПРАВИЛНИК

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА РЕПРЕЗЕНТАТИВНИ ПАЗАРИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ И ВИДОТ, ОБЕМОТ, РОКОВИТЕ И СУБЈЕКТИТЕ КОИ ГИ ДОСТАВУВААТ ПОДАТОЦИТЕ

Член 1

Земјоделски пазарен информативен систем

Со овој правилник се пропишува определувањето на репрезентативните пазари на земјоделските производи од растително, сточарско и органско производство, видот, обемот и роковите за доставување на податоците, како и субјектите кои ги доставуваат податоците за земјоделскиот пазарен информативен систем (во понатамошниот текст: ЗПИС).

Член 2

Репрезентативни пазари

Репрезентативни пазари се пазари од кои се собираат податоци според видот на земјоделските производи, обемот на прометот со земјоделските производи и можат да бидат:

- репрезентативен пазар за жив добиток и сточарски производи;
- репрезентативен пазар за производи од растително потекло;
- репрезентативни пазари за органски производи од растително потекло и
- репрезентативен пазар на органски производи.

Член 3

Видови на пазарни податоци

Пазарни податоци од репрезентативни пазари кои се доставуваат во ЗПИС се:

1. Име на избран субјект од репрезентативен пазар кој доставува податоци врз основа на склучен договор за доставување на податоците со Министерството за земјоделство шумарство и водостопанство;
2. Адреса на субјектот;
3. Временски период во кој се прибрани податоците;
4. Цени за нето тежина производ по пазарни класи, изразени со две децимали, без вклучен износ на ДДВ и поддршка на директни плаќања;
5. Количества на тргувани производи по пазарни класи;
6. Коментари за причините за движењето на цените.

Член 4

Податоци за сточарското производство

Податоците за сточарското производство се доставуваат од репрезентативните пазари за жив добиток, и тоа: говеда, овци, свињи и живина и од пазарите за производи од сточарско производство: говедско, овчо, јагнешко, свинско и живинско месо, како и јајца, млеко и млечни производи.

Член 5

Репрезентативен пазар за жив добиток и сточарски производи

Репрезентативен пазар за производи од сточарското производство е правно или физичко лице кое во претходната година неделно во просек:

- за говедско месо, откупило и заклало повеќе од 10 говеда;
- за овчо и јагнешко месо, е задолжително за сите регистрирани кланици;
- за свинско месо, е задолжително за сите регистрирани кланици;
- за живинско месо, е задолжително за сите регистрирани кланици;
- за јајца, класирало повеќе од 5.000 јајца;
- за млеко и млечни производи, откупило повеќе од 5.000 литри и претпријатија што откупиле над 4.000.000 литри на годишно ниво сирово млеко и го преработило во млечни производи и
- мед и други производи од пчели, произвеле, откупиле повеќе од 1.000 кг.

Репрезентативен пазар за жив добиток се: кланиците од став 1 кои откупуваат жив добиток и добиточните пазари во Република Македонија.

Репрезентативни пазари за органски производи се правни или физички лица регистрирани органски преработувачи и трговци кои претходната година откупиле или продале повеќе од 1.000 килограми или 1.000 парчиња на органски сертифицирани производи.

Член 6

Рокови за доставување на податоци за жив добиток и сточарски производи

Податоците за откупната цена за килограм жива мерка за жив добиток од добиточните пазари и податоците за цените кои кланиците ги плаќаат на снабдувачите, се доставуваат еднаш неделно во пазарниот ден до 12 часот за:

а) говеда:

- теле со старост од 1-2 месеци;
- теле со старост од 2-6 месеци;
- јуне со старост од 6-18 месеци;
- бик со старост до 18 месеци;
- молзни крави и
- излачени говеда.

б) овци:

- јагниња со тежина до 18 килограми;
- јагниња со тежина над 18 килограми;
- шилежиња;
- молзни овци;
- овни и
- излачени овци.

в) кози:

- јариња до 20 килограми;
- молзни кози и
- излачени кози.

г) свињи:

- прасиња со тежина до 20 килограми;
- прасиња со тежина од 20 до 35 килограми;
- гоеница со тежина од 90 до 110 килограми и
- гоеница со тежина над 110 килограми.

д) живина:

- пилиња;
- јарки и
- стари кокошки.

ѓ) коњи:

- ждребиња;
- коњи и
- кобили.

Податоците за продажната цена за килограм месо кое кланиците го продаваат на купувачите, се доставуваат еднаш неделно, секоја среда до 12 часот за:

а) говедско месо:

- категорија А) млади некастрирани машки говеда на возраст до 24 месеци;
- категорија В) заклани некастрирани машки говеда;
- категорија С) заклани кастрирани машки говеда;
- категорија Д) заклани женски говеда кои се отелиле;
- категорија Е) други заклани женски говеда.

Трупови на говеда на возраст до 12 месеци се категоризираат во:

- Категорија V - трупови од заклани телиња на возраст до осум месеци и
- Категорија Z - трупови од заклани постари телиња на возраст од осум до дванаесет месеци.

Категоријата D се дели на три поткатегории, и тоа:

- D1 - труп од заклана крава која се отелила на возраст до 30 месеци,
- D2 - труп од заклана крава која се отелила на возраст од 30 месеци до пет години и
- D3 - труп од заклана крава која се отелила, на возраст над пет години.

б) јагнешко и овчо месо:

- трупот врз основа на масата кај јагнињата се класифицира во:
- класа I – трупови од лесни јагниња (млечни јагниња) се подразбира примарно обработен труп до 13 kg.
Труповите од лесните јагниња според масата дополнително се делат во три класи А, В и С.
- Класа II – трупови од гоени јагниња се подразбира примарно обработен труп над 13 kg.
- Класа III - трупови од овци се подразбира примарно обработен труп на ист начин како кај втората поткатегорија јагниња (гоени јагниња), без глава.

- според конформацијата труповите од овци се класираат во шест класи: S,E,U,R,O и P;
- според степенот на покриеност со масна обвивка труповите од овци се класираат во пет класи 1, 2, 3, 4 и 5;

в) свинско месо:

- категорија А) тежина од 60 до 120 килограми и
- категорија Б) тежина од 120 до 180 килограми.

Кланичните капацитети кои дневно колат до 100 гоени свињи наменети за пазар задолжително ја применуваат DM5 (рачен метод) метода на колење.

Кланичните капацитети кои дневно колат повеќе од 100 гоени свињи наменети за пазар ја применуваат HGP (автоматски метод) метода на колење.

Труповите и половинките според меснатоста се оценуваат и класираат во шест класи S, E,U,R,O и P.

г) живинско месо:

- месото од живина наменето за пазар се класира според квалитетот во класи: класа А и класа Б);
- бројлери и
- кокошки.

Податоците за откупната цена за литар сирово млеко по класи по кои млекарниците ги плаќаат снабдувачите, и продажната цена по килограм, литар или парче на млечни производи, се доставуваат еднаш неделно за преработувачи кои откупиле и преработиле над 4.000.000 литри на годишно ниво, секоја среда до 12 часот а за претпријатија кои откупиле над 5.000 литри на годишно ниво се доставуваат најдоцна до 20-от ден во тековниот за предходниот месец:

- свежо млеко откупено од земјоделско стопанство по класи: екстра, прва и втора класа, според содржина на протеини, содржина на масти, вкупен број микроорганизми и соматски клетки;
- преработки од млеко: свежо млеко, јогурт и кисело млеко;
- сирење: бело меко сирење, бело тврдо сирење и
- кашкавал.

Податоците за продажната цена за единица јајце се доставува еднаш неделно, секоја среда до 12 часот за следните класи: класа А или „свежи јајца,, и класа Б. Јајцата од класата А според масата се класирани во:

- XL – многу големи 73 грама и повеќе;
- L - големи од 63 - 73 грами;
- M – средни (медиум) од 53 - 63 грами и
- S – мали под 53 грами

По исклучок од став 1, алинеја 1 од овој член заради сезонски движења на цените, пазарните податоци за јагне до и над 18 килограми во периодот од први ноември до 31 декември, и од први март до 31 април, се собираат секој ден до 12 часот.

Податоците за откупните цени за килограм мед и други пчелни производи, или за продажните цени на финални пчелни производи изразени во килограми или во грами се

доставуваат еднаш годишно најдоцна до 31 јануари во тековната за претходната година.

Податоците за откупните цени за килограм органски производ, или за продажната цена на финален органски производ изразен во килограми или парчиња се доставуваат еднаш месечно во првата среда во тековниот месец до 12 часот за претходниот месец.

Член 7

Податоци за растителното производство

Податоците за растителното производство се доставуваат од репрезентативни пазари за: овошје и зеленчук, житни култури и брашно, маслодајни култури, винско грозје, вино, суров тутун, шеќер и добиточна храна.

Член 8

Репрезентативен пазар за производи од растително потекло

Репрезентативни пазари за производи од растително производство се:

- правни лица кои претходната година неделно во просек откупиле повеќе од 100 тони овошје и зеленчук по видови, сорти и класи, како и нивното потекло, правни и физички лица кои продаваат овошје и зеленчук на пазари на мало во градовите со над 60.000 жители, како и пазарите на големо каде се тргува со овошје и зеленчук;
- правни лица кои претходната година откупиле или складираше заради трговија или преработка повеќе од 10.000 тони пченица, класирана во три класи 1, 2 и 3 класа врз основа на содржината на сурови протеини, или ориз повеќе од 500 тони класирани во екстра, 1 или 2 класа, или 2.000 тони јачмен, или 2.000 тони пченка, или 100 тони рж;
- правни лица кои претходната година откупиле или складираше заради трговија или преработка за производство на масло и добиточна храна повеќе од 1.000 тони сончоглед, или 100 тони маслодајна репка, или 20 тони соја;
- правни лица кои претходната година на годишно ниво во просек откупиле повеќе од 100 тони грозје;
- правни лица кои претходната година на годишно ниво во просек произвеле и продале над 30.000 литри вино;
- правни лица кои вршат организиран откуп на суров тутун во лист по типови и класи;
- правни лица кои претходната година на годишно ниво откупиле 100.000 килограми шеќерна репка или купиле 100.000 килограми суров шеќер и
- правни лица кои претходната година на годишно ниво откупиле повеќе од 100.000 килограми суровини за производство на концентрирана добиточна храна.

Репрезентативни пазари за органски производи се правни или физички лица регистрирани органски преработувачи и трговци кои претходната година откупиле или продале повеќе од 1.000 килограми или литри органски сертифицирани производи.

Член 9

Рокови за доставување на податоци за производи од растително потекло

Податоците за продажната цена за нето килограм или парче зеленчук и овошје по класи која ја плаќа потрошувачот на пазарите на мало и големо, се доставуваат два пати неделно, (пазарниот ден и третиот ден по пазарниот ден) до 12 часот, а откупната цена за килограм зеленчук и овошје која ја плаќаат откупувачите на зеленчук и овошје, се доставува еднаш

неделно секоја среда до 12 часот, за следните видови и сорти:

- овошје: јаболки (Златен делишес, Ајдарет, Муцу, Црвен делишес, Јонаголд), Јапонски јаболки, крушки, јагоди, праски, нектарини, сливи, ореви, лешници, киви, дињи, лубеници и трпезно грозје;
- зеленчуци: компири, моркови, цвекло, ротквици, пашканат, грав, леќа, кромид, лук, праз, домати, модар патлиџан, краставици, корнишони, бели пиперки, црвени пиперки, лути пиперки, зелка, брокули, ориз, карфиол и зелена салата.

По исклучок од став 1, алинеја 2 од овој член заради сезонските движења на цените пазарните податоци за: домати во периодот од први мај до 30 јуни и од први септември до 30 октомври, за корнишоните во периодот од први септември до 30 октомври и за јагодите во периодот од 1 март до 31 мај, се собираат секој ден до 12 часот.

Податоците за откупната цена за тон житно зрно за следните видови житни култури: пченица, ориз, јачмен, пченка, рж, овес и тритикале, како и за брашно се доставуваат еднаш месечно првата среда од тековниот месец за претходниот месец до 12 часот.

Податоците за откупната цена за тон маслодајни култури за следните видови маслодајни култури: сончоглед, маслодајна репка, соја, и афион се доставуваат еднаш месечно, првата среда од тековниот месец за минатиот месец до 12 часот.

Податоците за откупната цена за килограм винско грозје по сорти се доставува во месеците: септември, октомври и ноември, еднаш неделно, секоја среда до 12 часот.

Податоците за продажните цени за литар црвено или бело вино без географско потекло се доставуваат два пати месечно, и тоа првата и третата среда во месецот до 12 часот.

Податоците за откупната цена по типови и класи за килограм сув тутун во лист се доставуваат за периодот од први декември во производствената година до 30 март наредната година, еднаш неделно секоја среда до 12 часот.

Податоците за откупната цена за килограм суров шеќер се доставуваат еднаш месечно во првата среда од тековниот месец за претходниот месец до 12 часот, а податоците за откупната цена за килограм шеќерна репка се доставуваат еднаш месечно во првата среда од тековниот месец за претходниот месец до 12 часот само во период од први октомври во тековната година до 30 март наредната година.

Податоците за откупната цена за килограм суровини за производство на концентрирана добиточна храна се доставуваат еднаш неделно, секоја среда до 12 часот .

Податоците за откупните цени за килограм органски производ, или за продажната цена на финален органски производ изразен во килограми или парчиња се доставуваат еднаш месечно во првата среда во тековниот месец за претходниот месец до 12 часот .

Член 10

Со денот на влегување во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за определување на репрезентативни пазари на земјоделско производи и видот, обемот, роковите и субјектите кои ги доставуваат податоците („Службен весник на Република Македонија” бр. 79/09.)

Член 11

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија”.